

# בשעוֹן כַּפֵּר

## מדינאים כפובליציסטים בישראל

### "פובליציסטיקא" –

מאמרים על דבר המצב השכלי, המוסרי, האקונומי, המדיני וכו', של עמנו עתה בכל הארצות, אשר ישתדלו לברר בירור מספיק כל החזיונות הטובים והרעים כמו שהם, בסבותיהם ותוצאותיהם, ועל יסוד בירור כזה – להורות כפי היכולת גם את הדרכים לשנויים ותקונים טובים. לנושאי מאמרים כאלה יוכלו להיות: אם חלק ידוע מן העם (מדינה, עיר, עדה, חברה, מפלגה וכו'), או ענף ידוע מן החיים (החנוך, מוסדות הצבור, מקורי הפרנסה, תכונות מוסריות וכו'), במקום אחד או במקומות שונים, אך בין כך ובין כך, העיקר למטרתנו הוא בירור מצב החיים הפנימיים, בעוד שבירור היחס החיצוני של העמים אלינו, שהורגלו ספרינו לטפל בו בחבה יתרה, אינו נכנס בחוג עבודתנו אלא במדה הדרושה להבנת החזיונות הפנימיים.

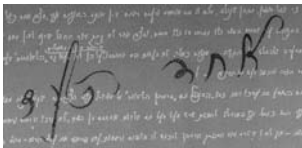
ולדאבון לב, יש נחיצות להוסיף עוד בזה – מה שהיה צריך להיות דבר מובן מאליו – כי לא כל "בעל לשון" מוכשר לכתוב גם "מאמרים", כי הפובליציסטיקא, בהיותה חכמה ומלאכה כאחת, דורשת מאת העוסקים בה – לא פחות (או עוד יותר) מן הספרות המדעית – השכלה כללית רבה, כשרון וטעם ספרותי, ואין צורך לאמור ידיעה רחבה בפרטי הנושא של כל מאמר וביסודי החכמה המתחיים אליו.

(נדפס בראש החוברת הראשונה של השלח, חשון תרנ"ז, 1896)

### העסקן –

תעודתו היא המעשה, ובשביל שיצליח במעשהו אפשר שיטול רשות לעצמו – אע"פ שלא הכל יסכימו ליתן לו רשות כזו – להשתמש גם בהונאת דברים ולשון ערומים, אם חושב הוא, שיש בזה צורך להצלחת המעשה שהוא נותן נפשו עליו. והפקחים שבעם יודעים זאת, ובכל הכבוד שהם מכבדים את העסקנים על מעשיהם, אינם "בונים עולמות" על דברם. אבל הסופר הרי זוכה כל עיקר תעודתו בתוך עמו: להאיר אור אמת על חזיונות החיים ולפקוח עיני העם, שיראה כל דבר בעתו שהוא לאמתו. ואם הסופר נעשה "דיפלומט" ומגלה פנים שלא כהלכה בשאלות נכבדות לשם איזו מטרה מעשית – הרי הוא מחלל כהונתו ומשפיל תעודתה של הספרות, בעשותו אותה כלי תשמיש לחפציהם הזמניים של אנשי המעשה, בעוד שעליה להתרומם ממעל להם ולשפטם בלי משא פנים [...]

("לשאלות היום ו", השלח, כרך ה', חוברת ה', אייר תרנ"ט)



### המונח "פובליציסטים" (Publicistes)

יחד במאות השמונה-עשרה והתשע-עשרה לכותבים בעיתונות האירופית, שבאו משורות אנשי הציבור והספרות, בעקבות הגדרה שניתנה לאנשי הרפורמה העוסקים במשפט פומבי. עיתונאים במשרה מלאה שכתבו פרשנות מדינית, ביקשו לשמור לעצמם גם מאוחר יותר תואר זה כדי להבדיל אותם מן ה"רפורטר" המדווח מן השטח שנחשב למעמד מקצועי נחות יותר. זאת בניגוד למסורת האנגלו-סאקסית, בעיקר בהשפעה אמריקנית, שבה היה ה"רפורטר" בעל המקצוע העיתונאי העיקרי והבכיר. המילה "פובליציסטים" לא תיארה מעולם בשפה האנגלית את מקצוע העיתונאי אלא את העוסקים בפרסומת וביחסי ציבור. בגרמנית נמצאה "פשרה" המעניקה את התואר לכל העוסקים במקצועות אלה, עיתונאים ויחצ"נים (במקביל להגדרה רחבה של מקצוע העיתונות).